SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:2877

av Ulrika Heie (C)

Ranstad

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ge SGU (Sveriges geologiska undersökning) i uppdrag att ansvara för miljökontrollen vid Ranstad och att säkerställa att inga oönskade miljöeffekter uppstår i framtiden från den nedlagda uranutvinningsanläggningen och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att SGU även bör få i uppdrag att se över möjligheten att förvärva den mark som behöver skyddas, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skyndsamt införa ett kommunalt veto mot uranbrytning och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Under årens lopp har jag som riksdagsledamot deltagit i möten, haft telefonsamtal och tagit emot skrivelser som beskrivit en stor oro för miljön runt berget Billingen och framtida miljökonsekvenser av den uranbrytning som skett i området utanför Häggum, Skövde.

De senaste åren har frågan åter blivit aktuell och möten har hållits i Häggums bygdegård och det har varit fullsatt. Det händer för lite när det gäller den problematik som lyfts i

många år och som beskrivs nedan och dessutom har oron varit stor för att förbud mot uranbrytning ska tas bort liksom att det kommunala vetot ska försvinna.
Och nu har detta hänt, det som man varit orolig för. Förbudet mot uranbrytning är borta och det kommunala vetot likaså. En utredning för ett nytt veto har tillsatts men det är verkligen att göra saker i fel ordning. Utredningen borde kommit först för att sedan kunna förändra det kommunala vetot.

Ranstad och uranbrytningen där under några år på 60-talet har en lång historia och det har skrivits mycket om vad som behöver göras. Sedan 1990-talet har efterbehandling av industriområde, dagbrott och avfallsdeponi pågått. Den verksamhet som pågått under bara några år kommer att lämna spår för all framtid och ge miljöpåverkan. I länsstyrelsens skrivelse från 2015 med diarienr 575-39748-2015 kan man läsa: Under efterbehandlingens gång har det framkommit att även om den fysiska efterbehandlingen kan slutföras så finns ingen part som kan ta ansvar för området på lång sikt. Eftersom framförallt avfallsdeponin, den s k lakresthögen, innehåller ett avfall som består av processat material som inte är stabiliserat pågår det kemiska processer i högen som kan få effekter långt fram i tiden. Om sådana effekter uppstår måste det finnas någon som tar ansvar för dessa.

Uranutvinningen i Ranstad var främst en statlig angelägenhet. Därför bör staten ta ansvar för både kontroll och eventuella nödvändiga åtgärder i framtiden.

Staten bör också överta den mark där lakresthögen ligger. Detta område avser länsstyrelsen att skydda för framtida ingrepp genom att besluta om miljöriskområde. Under lång tid hände ingenting trots länsstyrelsens skrivelse, så länsstyrelsen i Västra Götaland har nu skickat in en ny skrivelse som andra aktörer anslutit sig till. Nu finns det förhoppningar om att något ska ske men vis av erfarenheten har inte mycket hänt på många år så därför krävs att alla driver åt samma håll med målet som anförs ovan i beslutsförslaget. Det finns en stor oro i bygden för vad som kan komma att ske när det gäller läckage ut i olika bäckar och hur det också kan komma att påverka t ex Hornborgasjön inte långt därifrån. Därför bör regeringen skyndsamt se över säkring av framtida ansvar för miljökontrollen. Det är orimligt att det ska ligga på en enskild person som idag äger området och driver verksamhet där.

Ulrika Heie (C)